

การพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้

A STUDENT DEVELOPMENT BASED ON LEARNING RESOURCES ACTIVITY

1

ณิรดา เวชญาลักษณ์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ด้านความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ 2) ความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 54 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบประเมินผลการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และแบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความถี่ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ด้านความรู้ ความเข้าใจ และด้านการนำไปใช้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการนำไปใช้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านความรู้ ความเข้าใจ

2. ผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านวิทยากร

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า มีนักศึกษาให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 47 คน โดยข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับความถี่ ดังนี้ 1) ได้เรียนรู้บรรยากาศการเรียนในสภาพจริงสถานการณ์จริงและเห็นการสอนของแต่ละระดับชั้น 2) ควรจัดเวลาและกิจกรรมให้มีการเรียนรู้มากขึ้น 3) ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการจัดชั้นเรียนมากขึ้น และ 4) เปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้นอกห้องเรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study about the result of student development based on Learning Resources Activity in the knowledge, understanding, and applying for learner in development activities 2) to study about the students' satisfaction in student development based on Learning Resources Activity.

The samples were 54 students Bachelor of Education Phiboonsongkram by using purposive sampling .The research instrument was a questionnaire. The data in this research was analyzed by using mean, standard Deviation and frequency The results founded that were as follows:

* คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1. The knowledge, understanding of student, and applying for learner in development activities in overall were at a high level. Meanwhile, the applying for learner was the highest, and the knowledge and understanding of student were the lowest.

2. The students' satisfaction in student development based on Learning Resources Activity in overall was at a high level. Meanwhile, the activity appropriation was the highest and the lecture item was the lowest.

3. According to the recommendation for improvement of 47 students, 1) the project allowed them to see and to learn in real atmospheres, real situations and real instructions. 2) Adding some more times and some more activities were given to enhance learning and 3) to have knowledge and understand how to manage classrooms better, and also that it gave them 4) have more opportunities to learn outside the classroom.

บทนำ

กระบวนการศึกษาศึกษาของไทยในอดีต ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนก็มีหน้าที่รับความรู้จากครูผู้สอน ซึ่งแตกต่างจากปัจจุบันที่มีการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอนให้กับนักเรียน โดยที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น มีการจัดแหล่งเรียนรู้และการนำเทคโนโลยีมาใช้มากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เข้าใจ สนุกสนาน กระตือรือร้นในการเรียนรู้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ซึ่งมีสาระสำคัญที่จะสร้างเสริมความรู้ การเรียนรู้ ความใฝ่รู้ การศึกษาค้นคว้า การวิจัยที่จะนำไปสู่สังคมความรู้ (Knowledge Society) และสังคมการเรียนรู้ (Learning Society) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545)

การปฏิรูปการศึกษาที่กำลังดำเนินการในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และก้าวเข้าสู่ยุคของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง การเรียนการสอนตามนัยแห่งพระราชบัญญัติการศึกษานับดังกล่าวได้กำหนดให้ผู้เรียนเป็นสำคัญหรือที่เรียกว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Center) ซึ่งกิจกรรมการเรียนก็จะเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ โดยมุ่งศักยภาพผู้เรียนให้มีความรู้ และสามารถนำเอาประสบการณ์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ลักษณะดังกล่าวนอกจากกิจกรรมที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่หลากหลาย จะช่วยให้การปฏิรูปหลักสูตรการสอนสำเร็จได้ โดยครูเปลี่ยนวิธีสอนจากตัวเองเป็นศูนย์กลาง มาเป็นบทบาทที่ยึดเอาผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การปฏิรูปที่เกิดขึ้นจึงต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ ดังที่กำหนดไว้ในมาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษา และนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนกระบวนการทัศน์ใหม่ (New Paradigm) ภายใต้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาระดับชาติ พ.ศ. 2542 โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner Center) นั้น การจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากการเรียนรู้ในรูปแบบเดิม (Traditional) ที่ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ทางการเรียนรู้ได้จากครูในชั้นเรียน โดยเรียนจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่หลากหลายทั้งภายในและนอกชั้นเรียน (เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ์. 2544 : 29)

การพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ เป็นวิธีการที่ผู้สอนสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับวิชาที่สอนในชั้นเรียน โดยการกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และได้ประสบการณ์

จากการเรียนรู้สภาพจริง สอดคล้องกับงาน วิจัยของ ประสิทธิ์ แก้วบ่อ (2550 : 101) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านน้ำเกี๋ยงโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยผลจากการดำเนินงานส่งผลต่อผู้เรียน เกิดความกระตือรือร้น ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง รู้จักคิด ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมีความเข้าใจบทเรียนดีขึ้น มีความสนุกสนาน และมีความสุขในการเรียนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องเห็นแบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และความรู้ที่หลากหลาย ตรงตามความต้องการ และมีความสุขในการเรียนรู้ ครู ศึกษานิเทศก์ รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เตรียมการสอนและใช้สื่อที่ผสมผสานความรู้สากลกับ ภูมิปัญญาไทย จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาความคิดของ ผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 3-9) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ และความพึงพอใจในการจัดโครงการพัฒนาผู้เรียน ในรายวิชาการจัดชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 1/2557 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผู้เรียน สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมต่างๆ ไปพัฒนาความรู้ ทักษะ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ด้านความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบผลการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ด้านความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ และความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมสอดแทรกเนื้อหาการเรียนรู้ในแผนการสอน และการจัดโครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมอันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้มีความรู้จากประสบการณ์จริงมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาของบทเรียน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้และการจัดชั้นเรียน เป็นการจัดกิจกรรมสอดแทรกให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยวิทยากรผู้มีความรู้ในการถ่ายทอดในสถานการณ์แหล่งเรียนรู้จริง

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่เรียนวิชาการจัดชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 1/2557 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนทั้งสิ้น 54 คน

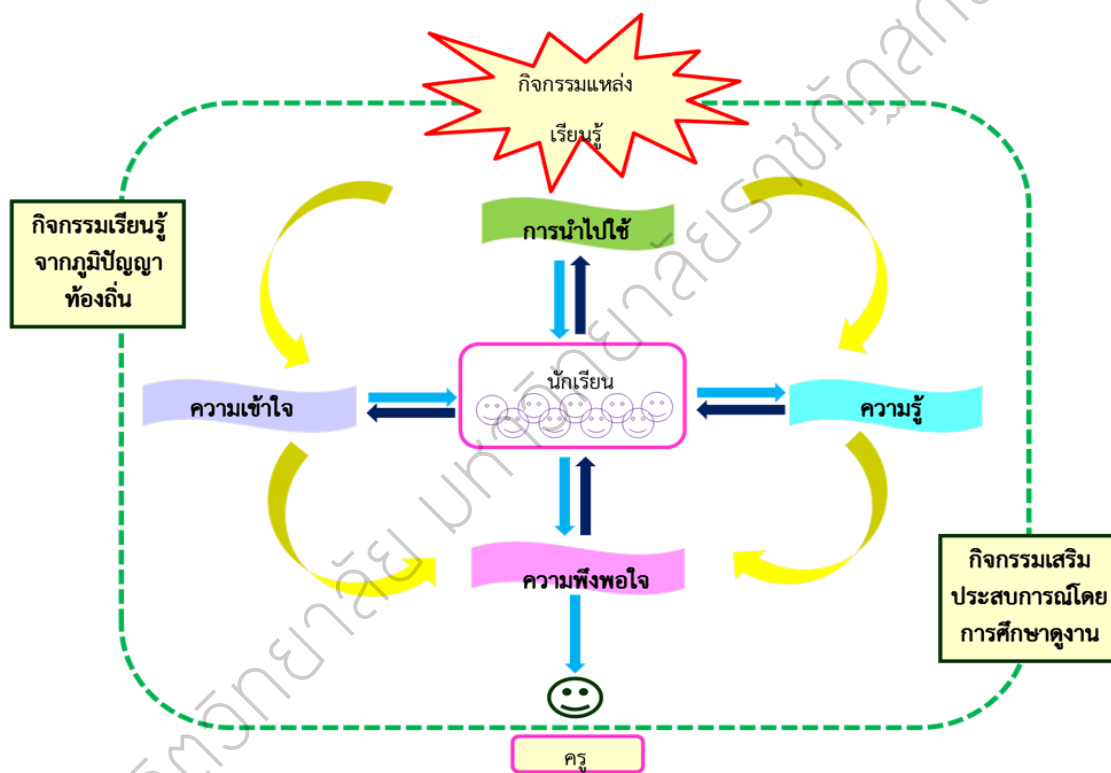
3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น : โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้

ตัวแปรตาม : ผลการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ด้านความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ และความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดโครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ เพื่อประเมินผลการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ด้านความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ และความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ จำนวน 2 กิจกรรม ดังภาพ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ในรายวิชาการจัดชั้นเรียนและแหล่งสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่เรียนวิชา การจัดชั้นเรียนและแหล่งสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1/2557 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนทั้งสิ้น 54 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ แบบสอบถามเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ และแบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ โดยนักศึกษาร่วมกันนำเสนอและคัดเลือกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมประสบการณ์ในรายวิชาการจัดชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1/2557 ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่

1) กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพโดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านการประกอบอาชีพ การพื้นที่สิ่งของ เช่น กระเป๋า หมวก ของใช้อื่นๆ โดยวิธีการที่เรียกว่า “เดคูพาด” เป็นการประยุกต์ใช้วัสดุจากภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้วัสดุหรือวัตถุดิบท้องถิ่นมาสร้างเป็นรายได้ ซึ่งผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปสอนให้กับเด็กนักเรียน และต่อยอดเป็นอาชีพเสริมในอนาคต ในวันที่ 22 กันยายน 2557

2) กิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์โดยการศึกษาดูงานด้านการจัดชั้นเรียน โดยการนำนักศึกษาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ณ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อเยี่ยมชมการจัดชั้นเรียนในสภาพจริง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์กับครูผู้สอนและศึกษากิจการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ให้กับเด็กนักเรียนในโรงเรียน ในวันที่ 29 กันยายน 2557

2.2 แบบสอบถามเพื่อประเมินผลการพัฒนาด้านความรู้ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ และแบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ในการเรียนวิชาการจัดชั้นเรียนและแหล่งสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมลักษณะเป็นแบบปลายเปิด แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ประโยชน์ จากการเรียนรู้ตามโครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ตามเนื้อหาวิชาการจัดชั้นเรียนและแหล่งสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ และเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนา

2) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60–1.00 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 116) โดยกำหนดคะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

คะแนน +1 คะแนน ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนด

คะแนน 0 คะแนน ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนด

คะแนน -1 คะแนน ถ้าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยขอความร่วมมือ พร้อมกับแจกแบบสอบถามเพื่อขอเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 54 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 54 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินความรู้ ความเข้าใจ และความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความรู้ ความเข้าใจ นำไปใช้ และความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความรู้ ความเข้าใจ นำไปใช้ และความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความรู้ ความเข้าใจ นำไปใช้ และความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความรู้ ความเข้าใจ นำไปใช้ และความพึงพอใจ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความรู้ ความเข้าใจ นำไปใช้ และความพึงพอใจ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ข้อความและจัดลำดับความถี่

สรุปผลการวิจัย

ผลการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ และความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ จากการเรียนการสอนวิชาการจัดชั้นเรียนและแหล่งสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สรุปผลตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจและการนำไปใช้

1.1 ผลการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาอาชีพ 2) กิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์โดยการศึกษาดูงานด้านการจัดชั้นเรียน โดยผลการวิจัยพบว่า ด้านความรู้ ความเข้าใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 1) นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจหลังการร่วมกิจกรรม 2) ได้ความรู้ ความเข้าใจจากสภาพการปฏิบัติงานจริง และ 3) ได้ความรู้ ความเข้าใจในการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน เนื้อหาวิชาที่เรียนมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความรู้ ความเข้าใจก่อนการร่วมกิจกรรม

1.2 ผลการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนำไปใช้ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อวิชาชีพได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สามารถจัดระบบความคิด/ประมวลความคิดสู่การพัฒนางานอย่างเป็นระบบ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้

ความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านวิทยาการ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะ

นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจำนวน 47 คน โดยข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับความถี่ ดังนี้ 1) ได้เรียนรู้บรรยากาศการเรียนในสภาพจริงสถานการณ์จริงและเห็นการสอนของแต่ละระดับชั้น 2) ควรจัดเวลาและกิจกรรมให้มีการเรียนรู้มากขึ้น 3) ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการจัดชั้นเรียนมากขึ้น และ 4) เปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้นอกห้องเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการศึกษาผลการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ และความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ จากการเรียนการสอนวิชาการจัดชั้นเรียนและแหล่งสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ภาคเรียนที่ 1/2557 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

ผลการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการนำไปใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาได้พบเจอกับสถานการณ์จริง บรรยายาการเรียนการสอนในสภาพจริง จึงทำให้รู้สึกที่สามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ได้ในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ อรทัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ (2544 : 171-172) และกรมวิชาการ (2545 : 6-7) ซึ่งได้ให้แนวคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึก เจตคติที่ดีต่อการเรียน มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น หลังการเข้าร่วมกิจกรรม เข้าใจจากสภาพการปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับการจัดชั้นเรียนและแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับเนื้อหา รายวิชาได้ความรู้ ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้จากกิจกรรม อีกทั้งสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เช่น การเผยแพร่ ถ่ายทอด ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้ และนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องได้ รวมถึงสามารถจัดระบบความคิด/ประมวลความคิดสู่การพัฒนางาน บูรณาการทางความคิดสร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงาน อย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพงษ์ อวดมูล (2551) ศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ในการใช้แหล่งเรียนรู้ เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม และให้บุคลากรเห็น ความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ ใช้อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้นำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ และได้พัฒนาเครื่องมือและ เทคโนโลยีที่เป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแหล่งเรียนรู้มีความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เอื้อพงศ์ เจริญแล้ว (2552) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการทำโครงการเพื่อเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 80 มีความสามารถในระดับปานกลาง ร้อยละ 16 และมีความสามารถในระดับน้อย ร้อยละ 4 นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนใน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และวิทยากรท้องถิ่นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นว่าการลงมือปฏิบัติจริง หรือการพบกับสถานการณ์จริง จะสามารถเชื่อมโยงความรู้และนำไปใช้ประโยชน์ได้

ผลจากการสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจจากกิจกรรมในโครงการ และได้เรียนรู้สภาพจริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงศรี ราชเมณี (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านจวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 3 ซึ่งผลการศึกษากำหนดงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาฐาน การแสวงหาความร่วมมือและการสร้างทีมงาน ได้ส่งผลให้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีความเข้าใจ สามารถดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ตามกระบวนการทำงานเป็นทีม ทำให้ผู้ร่วมวิจัย นักเรียน และชุมชนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ตลอดจนได้รับความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่ร่วมกัน

พัฒนาขึ้นจนก่อให้เกิดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และเป็นที่ชื่นชมจากผู้มาเยี่ยมชม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิวรรณ ทองคำ (2551) ได้ศึกษาความรู้เรื่องการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงงานและเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม จากการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงงาน พบว่า 1) ผลการวัดความรู้ เรื่อง การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนพบว่า นักเรียนร้อยละ 100 มีความรู้เรื่องการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยผ่านเกณฑ์การประเมินเฉลี่ยร้อยละ 87 และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนร้อยละ 100 มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80.75 ขึ้นไป ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาชอบเรียนรู้จากกิจกรรมและเรียนรู้นอกชั้นเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาที่ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่าการจัดโครงการกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนทำให้ได้รับบรรยากาศบรรยากาศในการเรียนในสภาพจริงสถานการณ์จริงและเห็นการสอนของแต่ละระดับชั้น เกิดความรู้ ความเข้าใจในการจัดชั้นเรียนมากขึ้นเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ซึ่งควรจัดเวลาและกิจกรรมให้มีการเรียนรู้มากกว่านี้ แสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจในการได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่จัดขึ้น สอดคล้องกับนักวิชาการ Wolman B.B. (1973 : 384) ได้กล่าวว่าผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ทักษะด้านนั้นจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น และทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจในสิ่งนั้นเช่นกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการจัดโครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน และความพึงพอใจในต่อโครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้วิชาการจัดชั้นเรียนและแหล่งสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ทำให้มีข้อเสนอแนะต่อผู้สนใจนำไปใช้ ดังนี้

1. ควรให้ความสำคัญต่อการสอน โดยใช้เทคนิคกิจกรรมกลุ่มหรือรูปแบบการเรียนที่หลากหลายในการพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสม
2. ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อสร้างความสนใจและประโยชน์ในการนำไปใช้ในอนาคต
3. ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยการแบ่งกลุ่มในการเรียนรู้ มีการช่วยเหลือกันในกลุ่ม และมีการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากข้อเสนอแนะของผู้เรียน ที่พบว่า สามารถนำความรู้จากการจัดกิจกรรมไปใช้ได้ในอนาคต จึงควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาเนื้อหาวิชาเรียนให้มีกิจกรรมรองรับ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ สามารถพัฒนานำความรู้ไปใช้ได้ในอนาคต
2. จากผลการศึกษาความพึงพอใจที่อยู่ในระดับมาก จึงควรศึกษาการจัดโครงการ โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาในชั้นเรียนมีส่วนร่วมคิดกิจกรรมการเรียนการสอน และอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้กำหนดหัวข้อการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในการร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค, 2545.
- เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ์. “แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสร้างเพื่อเด็ก”. วารสารวิชาการ. 4(12) (ธันวาคม 2544)
- นงศรี ราชมณี. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนบ้านจวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาพลันธุ์เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2533.
- บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็กการพิมพ์, 2541.
- ประสิทธิ์ แก้วบ่อ. การดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม, 2550.
- มะลิวรรณ ทองคำ. การศึกษาค้นคว้าเรื่องการใช้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยใช้กิจกรรมโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโนนหันวิทยายน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550.
- สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ. เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ที.พี.พรินท์, 2545.
- อรทัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ. Child Centered:Stroyline Medthod: การบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- เอกพงษ์ อวดมูล. การใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาสภามายจังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.
- เอื้อพงศ์ เฉลิมเล่า. ผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการทำโครงงานเพื่อเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552.
- Wolman, B.B. Dictionary of behavioral science. New York : Van No strand, Rinehart and Winston, 1973.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี